

Centar za ekologiju i održivi razvoj (CEKOR)
Center for Ecology and Sustainable Development
CEKOR, Korzo 15/13, 24 000 Subotica, SERBIA
Fax:381 (0) 24 523 191, www.cekor.org

Saopštenje za javnost: Nezakonite subvencije uglja bi mogle zemlje jugoistočne Evrope skupo koštati, upozorava nova studija

8. jun 2015.
Prag, Češka Republika

Nove investicije u rudnike uglja i termoelektrane bi mogle skupo koštati države zapadnog Balkana i Ukrajinu ako oni ne uzmu u obzir obavezujuća pravila koja se odnose na subvencije (državnu pomoć), pokazuje nova studija koju je danas objavila mreža CEE Bankwatch Network.

*Rezime se može skinuti sa: bankwatch.org/publications/EnCom-stateaid
Studija slučaja iz priloga je na: bankwatch.org/publications/EnCom-stateaid-cases*

Praksa kakvu predstavljaju preferencijalni krediti i garancije, mere sa akcijama, dugoročni ugovori i privatizacija su subjekt striktnih pravila po Sporazumu o Energetskoj zajednici [1] otkako je stupio na snagu 2006. godine. I ipak, države potpisnice [2] i dalje planiraju nove termoelektrane na ugalj i rudnike [3] bez dovoljnog obraćanja pažnje na rizike državne pomoći. Kao rezultat toga, investicioni projekti i postojeća postrojenja mogu da se suoče sa ozbiljnim problemima, posebno ako država bude prisiljena da od operatera traži nazad iznos pomoći, sudeći prema autorima rezimea, pravniku Peter Staviczky i ekonomisti Phedon Nicolaidides [4].

U januaru ove godine je Skupština Srbije ratifikovala kredit od 608 USD za termoelektranu Kostolac B3 [5] i rudnik Drmno. Za proširenje rudnika je država direktno uzela kredit od kineske ExIm Banke u ime kompanije Elektroprivreda Srbije koja se nalazi u državnom vlasništvu, ostavljajući na taj način EPS izuzetu od svih rizika neplaćanja i dovodeći kompaniju u nepravednu prednost na tržištu.

“Vlade država jugoistočne Evrope više ne mogu da daju sredstva energetske kompanijama kako žele. One moraju da nauče pravila što je pre moguće – u svakom slučaju pre nego što se finansijski obavežu još više u velike energetske projekt”, kaže Pippa Gallop, kordinatorka istraživanja u Bankwatch-u. *“U sektoru u kojem odluke imaju uticaja koji traje više decenija, energetske investicije u velikoj meri zavise od troškova i donosioci odluka moraju da preduzmu sve potrebne korake da obezbede pravnu sigurnost. Pitanje državne pomoći u tome nije izuzetak”.*

“Vlade koje ne budu postupale u skladu sa odredbama o državnoj pomoći suočiće se sa zakonskim rizicima na državnom i evropskom nivou, uključujući odluke koje su donete puno pre evrointegracija. U nekim slučajevima čak moraju i da vrate pomoć. Državama Energetske zajednice bi bilo dobro da uče iz primera Mađarske koja je potpisala dugoročni ugovor o kupovini struje sa jednom elektranom sredinom 1990-tih godina, ali je nakon pristupanja EU 2004. godine bila predmet procedure provere legalnosti koja je trajala 6 godina i koju je pratilo nekoliko tužbi i međunarodnih tribunala za arbitražu. Na kraju je Mađarska morala da zaračuna razliku između tržišne cene i cene plaćene za struju prema ugovoru i da vrate razliku uvećanu za kamatu”, upozorila je Ioana Ciuta, koordinatorka energetike Bankwatcha.

Kontakti:

Pippa Gallop, koordinatorka istraživanja, CEE Bankwatch Network, pippa.gallop@bankwatch.org, +385 99 755 9787

Ioana Ciuta, koordinatorka energetike, CEE Bankwatch Network, ioana.ciuta@bankwatch.org, +40 724 020 281

Napomene za urednike:

[1] Sporazum o Energetskoj zajednici je stupio na snagu 2006. godine, sa ciljem da stvori zajedničko energetska tržište između EU i pojedinih susjednih država. Sporazum također cilja da proširi unutrašnju energetska politiku EU ka jugoistoku Evrope i regionu Crnog mora. To uključuje obavezu za države članice da sprovedu određene EU ciljeve u energetici i zaštiti životne sredine te u obnovljivim izvorima energije.

[2] Ugovorne strane su trenutno Albanija, Bosna i Hercegovina, Kosovo, Makedonija, Moldavija, Crna Gora, Srbija i Ukrajine.

[3] Za pregled planiranih elektrana na uglj na Balkanu pogledajte <http://bankwatch.org/campaign/coal>. Nove elektrane na uglj se također planiraju u Ukrajini, ali zbog revizije državne energetske strategije i političke situacije su ti planovi trenutno nejasni.

[4] Péter Staviczky studirao je pravo na Fakultetu prava katoličkog Univerziteta Pázmány Péter i na Međunarodnom fakultetu komparativog prava Univerziteta Robert Schuman u Strazburu. Završio je postdiplomski rad u bankarstvu i bio učesnik opšteg kursa za evropsku specijalizaciju ministarstva spoljnih poslova i francuske škole za nacionalnu administraciju. Radio je u kancelariji za monitoring državne pomoći u Budimpešti od 2001. godine. Godine 2007. je postavljen za šefa. Redovan je uvodničar na seminarima za državnu pomoć. Od januara 2011. je ataše odgovoran za državnu pomoć pri Stalnom predstavništvu Mađarske u EU u Briselu.

Profesor Phedon Nicolaidis predsedava katedrom Jan Tinbergen evropske ekonomije na Koledžu Evropa. Takođe je i profesor na Mاستrihtskom Univerzitetu i poseduje diplomu iz ekonomije te prava. Njegove sfere zanimanja su evropske integracije, tržišna politika i državna pomoć te politika implementacije, te je puno publikovao na navedene teme.

[5] <http://bankwatch.org/our-work/projects/kostolac-lignite-power-plant-serbia>